

להיות עזים בקדושה! שבת חנוכה - פרשת מקץ

ניצחון אמיתי הוא ניצחון שבו המנצח לוקח את הכוח המנוצח ומשתמש בו, הרי לכל אדם ולכל עם, יש מקום בעולם, לכן השמדה וכליו הם לא ניצחון שלם, שהרי אם לא לקחנו את הכוח, הוא יופיע, כוח שיש לו מקום בעולם לא ייעלם, וממילא ניצחון שלם הוא לקחת את הכוח ולהשתמש בו בצורה נכונה ומדוייקת. הדוגמה הידועה לכך היא בניהו בן יהוידע, מגיבורי דוד עליו מספר הנביא:

"והוא הכה את איש מצרי אשר איש מראה וביד המצרי חנית, וירד אליו בשבט ויגזול את החנית מיד המצרי ויהרגהו בחניתו"

הוא משתמש בכוח של המצרי כדי להכניע אותו, זהו ניצחון שלם. כוחם של היוונים היה החוצפה.

כפי שמובא בספר דניאל שמלכות יוון נמשלה לנמר.

מהו כוחו המיוחד של הנמר, מגלה לנו המשנה במסכת אבות:

יהודה בן תימא אומר: הווי עז כנמר וקל כנשר, רץ כצבי וגיבור כארי – לעשות רצון אביך בשמים

מהי העזות? מה החוצפה? – ההבנה שיש לי יכולת ויש לי זכות, להביע את דעתי, לעשות ככל העולה על רוחי, בלי קשר למעמדי, למקומי בחברה, למי שמעליי.

החוצפה היא חוסר הנכונות של אדם להכיר בחולשותיו, לדעת את מקומו, והתרסה מצידו כלפי מי שלמעלה ממנו. החצוף גדול בעיני עצמו ומושא חוצפתו קטן בעיניו אפילו יהא גדול ממנו באמת עשרת מונים.

הנמר איננו חיה גדולה וחזקה כאריה, אבל יש לו עזות, הוא מסתער, גם על חיות גדולות וחזקות ממנו, בעזות ובלא מורא הוא תוקף, וזהו כוחו.

להבדיל ששני ילדים 'הולכים מכות', המנצח יהיה המעז, ולא דווקא החזק.

הגמרא במסכת סנהדרין כותבת:

אמר רב נחמן: חוצפא אפילו כלפי שמיא מהני, מעיקרא כתיב 'לא תלך עמהם', ולבסוף כתיב 'קום לך איתם'.

אמר רב ששת: חוצפא מלכותא בלא תאגא היא דכתיב 'ואנכי היום רך ומשוח מלך והאנשים האלה בני צרויה

קשים ממני וגו'

דבר תורה לשבת

מאת הרב גור גלון

כלומר, אפילו שאדם פועל נגד רצון ה', שזו החוצפה הגדולה ביותר, הקב"ה נותן לו לפעול על פי דעתו, ואדם חצוף הוא מוביל בלא שמינוהו, בלא תפקיד, זו מלכות ללא כתר.

היוונים היו חצופים, הם החליטו שכל התבונה וכל החכמה בידיהם, אריסטו, קבע עמדה ודעה נחרצת וחד משמעית מדעתו על כל שאלה שעלתה, מדעית ופילוסופית, ללא מחקרים, ללא ראיות, והדברים נאמרו בנחרצות רבה כל כך, שמאות שנים לאחריו, דבריו, שהיום אנו יודעים שכמעט אין בהם אמת, נחשבו כמדע המוסכם שאין בלתו.

גם בשדה הקרב, היוונים החליטו שאין מדינה ואין ארץ שתעמוד מולם, והם באו בעזות ובעוצמה וכבשו כמעט את כל העולם.

לכן הם ראו באמונה ובקודש, אויב, שהרי האמונה אומרת שיש משהו למעלה ממך, שיש דברים שאינך מביין, הקודש אומר שיש דברים עליונים, שהם מעליך, היוונים לא היו מוכנים לקבל את זה, לכן אחת ההמצאות שלהם שאיתנו עד היום זו הדמוקרטיה, אין מנהיג עליון, כולנו חלק מההנהגה, כי כולנו בוחרים ומחליטים. הניצחון האמיתי הוא להיות חצופים, החשמונאים לקחו את העזות והשתמשו בה, איזו עזות וחוצפה יש שקומץ אנשים נלחם נגד האימפריה ההלניסטית האדירה, כמה עזים צריכים להיות, כדי להאמין שאפשר להתמרד ולנצח, בשדה הקרב, ובמלחמת האמונות והתרבות, נגד עולם תרבותי ענק, סוחף ומשפיע, אבל החוצפה לומר שאור קטן ינצח את החושך, העזות האדירה הזאת, להיות עז כנמר לעשות רצון אבינו שבשמים, היא הכוח שלימדו אותנו החשמונאים.

גם היום יש שמרימים ידיים, אין סיכוי מול המדיה, מול הסחף התרבותי והרוחני האדיר, אבל אנו מאמינים שאורות קטנים, שמוסיפים והולכים, בהתמדה, יכולים לנצח כל חושך.

חז"ל אומרים ש"בעקבתא דמשיחא חוצפה יסגא", זו קללה, שפורקים את עול האמונה, שלא מבינים את מקומנו, ששוכחים שיש דברים הרבה יותר גדולים מאיתנו, אך כימים ההם גם בזמן הזה, אנו צריכים לקחת את העזות ואת החוצפה, ולדעת להאמין בגדול, לחלום בגדול, לראות את העולם בעיניים של אמונה, לדעת כי אנחנו גדולים למעלה מן העולה על דעתנו, ולהיעשות עזים כנמרים לעשות רצון אבינו שבשמים.

אנו נמצאים בפרשיות של יוסף הצדיק, יוסף הוא עם עזות של קדושה, הוא לא מתבייש להוכיח את אחיו, לספר את חלומותיו, לקחת הנהגה והובלה, הוא מודה בארצו, ולא בוש לומר: עברי אנוכי, גם מול פרעה הוא עומד ואומר 'בלעדי, האלוקים יענה את שלום פרעה!', ולא רק פותר את החלום אלא מציע בלא שנתבקש הצעות איך להתמודד עם המצב והמציאות.

דבר תורה לשבת

מאת הרב גור גלון

כחלק מהעזות וההעזה הזאת, הוא מעביר את אחיו מסע מסוכן מאד של חזרה בתשובה, זו הייתה תוכנית מאד מסוכנת, מה היה קורה עם אחיו לא היו עומדים בה, לא היו באים להציל את שמעון שנכלא במצרים, היו מוותרים על בנימין, מה היה קורה אז? – יוסף הוא מעז, מתוך אמונה. יהי רצון שנלמד מיוסף והחשמונאים את ה'עזות דקדושה' להילחם בעוז על אמונתנו, לדעת שאנו מחוברים לגודל האין סופי, ולכן כוחנו גדול מעל ומעבר למה שאנו חושבים, ונפעל בעוז להאיר את העולם באורה של האמונה.